

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

[C – 2021/22080]

30 SEPTEMBER 2021. — Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende wijziging van meerdere uitvoeringsbesluiten van de Ordonnantie van 2 mei 2013 houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing, betreffende de verwarmingssystemen en de klimaatregelingssystemen en met het oog op de gedeeltelijke omzetting van Richtlijn (EU) 2018/2002

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op het Brussels Wetboek voor Ruimtelijke Ordening goedgekeurd bij besluit van 9 april 2004 en bekrachtigd door de ordonnantie van 13 mei 2004, artikels 102/1, § 5, en 124;

Gelet op de Ordonnantie van 2 mei 2013 houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing, artikelen 2.2.7, § 3, 2.2.12, § 3, 2.2.15, 2.2.17, § 4 en § 5, 2.5.1, § 2, al.2 en 2.5.2, § 1 en § 2, al.2, zoals gewijzigd door de ordonnantie van 18 december 2020;

Gelet op het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 juni 2008 tot vaststelling van de inhoud van het EPB-voorstel en van de haalbaarheidsstudie;

Gelet op het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 februari 2011 betreffende de erkenning van de certificateurs voor het opstellen van een EPB-certificaat of een EPB-certificaat Openbaar gebouw;

Gelet op het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 februari 2011 betreffende het door een certificateur opgestelde EPB-certificaat voor de tertiaire eenheden;

Gelet op het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 februari 2011 betreffende het door een certificateur opgestelde EPB-certificaat voor EPB-wooneenheden;

Gelet op het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 12 december 2013 tot vaststelling van de samenstelling van het dossier van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning;

Gelet op het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 juni 2018 betreffende de voor de verwarmingssystemen en klimaatregelingssystemen van gebouwen geldende EPB-eisen bij hun installatie en tijdens hun uitbatingperiode;

Gelet op het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 juni 2018 betreffende de controle en het onderhoud van verwarmings- en klimaatregelingssystemen en betreffende de erkenning van de personen die deze handelingen uitvoeren;

Gezien de gelijke kansentest, zoals bepaald in het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot uitvoering van de ordonnantie van 4 oktober 2018 tot invoering van de gelijke kansentest, uitgevoerd op 23 februari 2021;

Gelet op het advies van de Raad voor het Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gegeven op 7 mei 2021;

Gelet op het advies A-2021-035 van de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gegeven op 20 mei 2021;

Gelet op de adviesaanvraag binnen 30 dagen verlengd met 15 dagen, die op 16 juli 2021 bij de Raad van State is ingediend, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1° van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat het advies niet is meegedeeld binnen die termijn;

Gelet op artikel 84, § 4, tweede lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat ter uitvoering van artikel 2.2.7 en in toepassing van artikel 2.2.18 van het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing zoals gewijzigd door de ordonnantie van 18 december 2020, met betrekking tot de afschaffing van de geïntegreerde haalbaarheidsstudie en tot oprichting van het register van EPB-certificaten, ook de betrokkene uitvoeringsbesluiten moeten worden gewijzigd;

Overwegende dat het in het belang van de rechtszekerheid noodzakelijk is dat de gevolgen van deze in de regeringsbesluiten terzake aangebrachte wijzigingen op hetzelfde tijdstip worden aangebracht als de in voorgenoemd wetboek aangebrachte wijzigingen;

Op voordracht van de Minister belast met Energie;

Na beraadslaging,

Besluit :

HOOFDSTUK 1. — *Inleidende bepaling*

Artikel 1. Onderhavig besluit strekt tot gedeeltelijke omzetting van Richtlijn (EU) 2018/2002 van het Europees Parlement en van de Raad van 11 december 2018 houdende wijziging van Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie.

Onderhavig besluit vult de omzetting van de Richtlijn 2010/31/UE van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen, zoals gewijzigd door de Richtlijn 2018/844/EU en de invoering van Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie aan.

HOOFDSTUK 2. — *Wijziging van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 juni 2018 betreffende de controle en het onderhoud van verwarmings- en klimaatregelingsystemen en betreffende de erkenning van de personen die deze handelingen uitvoeren*

Art. 2. In artikel 1.2.1 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 december 2007 tot vaststelling van de eisen op het vlak van de energieprestatie en het binnenklimaat van gebouwen worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in 10°, worden de woorden “verwarmingssysteem met één enkele verwarmingsketel zoals bedoeld in artikel 1.3.1, al. 2 van dit besluit met een nuttig nominaal vermogen van 100 kW of minder welke eventueel één of meerdere warm-tegeneratoren die geen verwarmingsketels zijn, zoals bedoeld in artikel 1.3.1, al. 2 van dit besluit, bevat” vervangen door de woorden “verwarmingssysteem dat één enkele verwarmingsketel zoals bedoeld in artikel 1.3.1, al. 2 van dit besluit met een nuttig nominaal vermogen van 100 kW en geen warmtepomp, zoals bedoeld in artikel 1.3.1, al. 2 van dit besluit omvat”;

2° in 11°, worden de woorden “verwarmingssysteem met één verwarmingsketel zoals bedoeld in artikel 1.3.1, al. 2 van dit besluit met een nuttig nominaal vermogen van meer dan 100 kW of meerdere verwarmingsketels en welke eventueel een of meerdere warmtegeneratoren die geen verwarmingsketels zijn, zoals bedoeld in artikel 1.3.1, al. 2 van dit besluit, bevat” vervangen door de woorden “verwarmingssysteem dat één verwarmingsketel zoals bedoeld in artikel 1.3.1, al. 2 van dit besluit met een nuttig nominaal vermogen van meer dan 100 kW of meerdere verwarmingsketels zoals bedoeld in artikel 1.3.1, al. 2 van dit besluit of dat één of meerdere warmtepompen, zoals bedoeld in artikel 1.3.1, al. 2 van dit besluit, omvat”;

3° het 14° wordt vervangen als volgt: “14° Koelinstallatie: de apparatuur en de toebehoren die nodig zijn voor de werking van een koelcircuit”;

4° een punt 18° wordt toegevoegd, luidend:

“18° Ventilatiesysteem gecombineerd met een verwarmings- of klimaatregelingsysteem:

een ventilatiesysteem

- uitgerust met warmte-/koude- afgifte-elementen die zijn aangesloten op het verwarmings-/ klimaatregelingsysteem

- en/of uitgerust met warmte-/koude- afgifte-elementen die niet zijn aangesloten op het verwarmings-/ klimaatregelingsysteem en die een ruimte bedient voorzien van warmte-/koude- afgifte-elementen die zijn aangesloten op het verwarmings-/ klimaatregelingsysteem; »;

5° een punt 19° wordt toegevoegd, luidend:

“19° thermisch vermogen van een warmtepomp: het nominaal thermisch vermogen van een warmtepomp bepaald volgens de methode van bijlage EPW van kracht overeenkomstig de bepalingen van

artikel 21*bis* van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 december 2007 tot vaststelling van de eisen op het vlak van de energieprestatie en het binnenklimaat van gebouwen, met als titel "Methode voor de bepaling van het primair energieverbruik van wooneenheden";

6° een punt 20° wordt toegevoegd, luidend:

"20° Omkeerbare warmtepomp: een warmtepomp die de overdracht van warmte van de binnenkant van het gebouw naar de buitenkant van het gebouw en in omgekeerde richting mogelijk maakt.";

7° een punt 21° wordt toegevoegd, luidend: " 21° Niet-omkeerbare warmtepomp: warmtepomp die alleen de overdracht van warmte van de buitenkant van het gebouw naar de binnenkant van het gebouw mogelijk maakt."

Art. 3. In artikel 1.3.1 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in eerst lid worden de woorden "verwarmingsketels" vervangen door de woorden "warmtgeneratoren";

2° een lid wordt tussen het eerste en het tweede lid ingevoegd, luidende: "De betreffende warmtgeneratoren zijn verwarmingsketels en warmtepompen met een thermisch vermogen van meer dan 12 kW die deel uitmaken van een verwarmingssysteem";

3° in het laatste lid worden de woorden "niet-hernieuwbare" geschrapt.

Art. 4. In artikel 2.3.1 van hetzelfde besluit waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° Eerst lid van paragraaf 1 wordt aangevuld met het woord : « desgevallend » tussen de woorden « voor de afvoer van verbrandingsgassen en » en de woorden voor de aanvoer van verbrandingslucht » en met de woorden « , behalve in de in paragraaf 2 bedoelde gevallen » aan het eind van het eerst lid;

2° een paragraaf 2 wordt toegevoegd, luidend:

"§ 2. De plaatsing van meetopeningen is niet vereist:

1° in het geval van verwarmingsketels die aan alle onderstaande voorwaarden voldoen:

a) de brandstof is gasvormig;

b) de aansluiting van het kanaal voor de afvoer van verbrandingsgassen is van type C met concentrische buizen;

c) het door de fabrikant aangekondigde verbrandingsrendement op Hi is hoger dan 90 procent en/of de verwarmingsketel is condenserend en/of een EPB-verwarmingsadviseur of een EPB-verwarmingsketeltechnicus heeft nauwkeurig een verbrandingsrendement gemeten dat voldoet aan de drempelwaarde genoemd in artikel 2.4.1 van dit besluit;

d) de fabricagedatum ligt vóór 2011 en de verwarmingsketel is minder dan twintig jaar oud;

e) de verwarmingsketel is compatibel met H-gas;

f) een document, opgesteld door de fabrikant van deze verwarmingsketel, door de EPB-verwarmingsadviseur of door de EPB-verwarmingsketeltechnicus, verklaart dat het aansluitstuk met meetopeningen niet meer wordt geleverd of niet kan worden geïnstalleerd op deze verwarmingsketel.

2° in het geval van waterverwarmingstoestellen op gas die aan alle volgende voorwaarden voldoen :

a) de aansluiting van het kanaal voor de afvoer van verbrandingsgassen is van type C met concentrische buizen;

b) de fabricagedatum ligt vóór 2019 en het waterverwarmingstoestel is minder dan twintig jaar oud;

c) het waterverwarmingstoestel is compatibel met H-gas;

d) een document, opgesteld door de fabrikant van het verwarmingsstoestel, door de EPB-verwarmingsadviseur of door de EPB-verwarmingsketeltechnicus, verklaart dat het aansluitstuk met meetopeningen niet meer wordt geleverd of niet kan worden geïnstalleerd op het verwarmingstoestel.";

3° een paragraaf 3 wordt toegevoegd, luidend:

"§ 3. De vaststelling van een in de vorige paragraaf bedoelde uitzondering wordt vergezeld van bewijsstukken, zoals foto's van de verwarmingsketel of het waterverwarmingstoestel, van de verbindingen met de waterleidingen en het rookgasafvoerkanaal, alsmede van het identificatieplaatje, een inplantingsschema, een schriftelijke verklaring van de fabrikant of een gedateerde en ondertekende kostenraming van de werkzaamheden."

Art. 5. Paragraaf 2 van article 2.5.1 van hetzelfde besluit wordt aangevuld met een lid, luidende : " Bij de toepassing van de in dit artikel genoemde normen wordt rekening gehouden met de technische documenten betreffende deze normen die door het Bureau voor Normalisatie zijn gepubliceerd."

Art. 6. In artikel 3.1.1 van hetzelfde besluit waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in paragraaf 1 worden de woorden "of van op afstand" door de woorden "en van op afstand";

2° paragrafen 2 en 3 worden toegevoegd, luidende:

"§ 2 De meters en kostenverdelers voor verwarming bedoeld in artikel 3.1.7, geplaatst of vervangen na de inwerkingtreding van dit artikel, zijn uitgerust met een inrichting die een automatische opname van de gemeten hoeveelheid ter plaatse en van op afstand mogelijk maakt, zoals een analoge of digitale uitgang, behalve in het geval van meters geplaatst op een watercircuit dat warmte verdeelt, geïnstalleerd in het kader van werkzaamheden hernomen in een aanvraag omschreven in artikel 2.1.1., 13° van de ordonnantie, die werd ingediend vóór de inwerkingtreding van dit artikel.

§ 3. Uiterlijk op 1 januari 2027 worden alle bestaande kostenverdelers voor verwarming als bedoeld in artikel 3.1.7 uitgerust met een inrichting die een automatische opname van de gemeten hoeveelheid ter plaatse en van op afstand mogelijk maakt, of vervangen door verdelers die een dergelijke opname mogelijk maken."

Art. 7. In hetzelfde besluit wordt artikel 3.1.2 aangevuld met een paragraaf 3, luidende: "§3. Een of meerdere meters tellen de energie die wordt verbruikt door alle warmtepompen die deel van een verwarmingssysteem uitmaken met een thermisch vermogen van meer dan 12 kW."

Art. 8. Artikel 3.1.3 van hetzelfde besluit wordt aangevuld met een paragraaf 3 luidend: "§3. Als de som van de thermische vermogens van de warmtepompen die water verwarmen groter is dan of gelijk is aan 500 kW, worden er één of meerdere meters geplaatst om de hoeveelheid energie te meten die door al deze waterpompen verbruikt wordt, evenals de thermische energie die door al deze warmtepompen afgegeven wordt aan de waterverdeelsystemen."

Art. 9. In artikel 3.1.5 van hetzelfde besluit waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in eerst lid van paragraaf 1 worden de woorden « alle gebouwen voor de verwarming van lokalen » vervangen door de woorden "elk van de gebouwen voor de verwarming van lokalen, behalve in het in paragraaf 2 bedoelde geval";

2° een paragraaf 2 wordt toegevoegd, luidende:

"§ 2. De plaatsing van één of meerdere meters die de thermische energie meten die wordt doorgegeven aan elk van de gebouwen die worden bediend door een verwarmingssysteem dat warmte verdeelt aan meerdere gebouwen, is niet verplicht in het geval van gebouwen en verwarmingssystemen die aan alle volgende voorwaarden voldoen:

1° het gebouw maakt deel uit van het gebouwenblok waarin de warmtegeneratoren zich bevinden. Onder "gebouwenblok" wordt verstaan "een geheel van gebouwen die aansluitend zijn en/of met elkaar zijn verbonden door een of meer gemeenschappelijke ruimten", zoals gangen, kelders of een parking;

2° de watercircuits van het verwarmingssysteem die warmte verdelen naar verscheidene EPB-eenheden:

a) zijn uitgerust met meters die de hoeveelheid thermische energie meten die aan elke EPB-eenheid wordt doorgegeven;

b) vóór 1 januari 2019 zijn geïnstalleerd;

c) zijn sindsdien niet gewijzigd of vervangen.».

Art. 10. In artikel 3.1.6 van hetzelfde besluit worden de woorden « ventilatiesysteem gecombineerd met een » ingevoegd tussen de woorden « als een » en het woord « verwarmingssysteem ».

Art. 11. § 1. In artikel 3.1.7 van hetzelfde besluit worden de paragrafen 1 en 2 vervangen als volgt:

"§ 1. Wanneer een watercircuit warmte verdeelt aan meerdere EPB-eenheden, worden één of meerdere individuele warmte-energiemeters geïnstalleerd om de hoeveelheid warmte-energie te meten die door dit watercircuit naar elke EPB-eenheid wordt geleid.

Wanneer het technisch niet haalbaar en/of niet kosteneffectief is om individuele warmtemeters te installeren, worden in plaats van individuele warmtemeters in de volgende gevallen verwarmingskostenverdelers aanvaard die het thermische energieverbruik van elk warmteafgifte-element meten :

1° wanneer de verwarmingskostenverdelers vóór 1 januari 2019 zijn geïnstalleerd;

2° wanneer de watercircuits die warmte verdelen aan meerdere EPB-eenheden geïnstalleerd zijn vóór 1 januari 2019 en volledig ingebouwd zijn en/of zich achter niet-verwijderbare wanden bevinden;

3° wanneer geen beschikbaar volume groot genoeg is om een individuele meter te installeren op een watercircuit dat warmte verdeelt aan meerdere EPB-eenheden dat vóór 1 januari 2019 is geïnstalleerd en dat sindsdien niet is gewijzigd;

4° wanneer de EPB-eenheden op verschillende punten worden gevoed door een watercircuit dat warmte verdeelt aan meerdere EPB-eenheden dat vóór 1 januari 2019 is geïnstalleerd en sindsdien niet is gewijzigd;

5° wanneer de watercircuits die warmte verdelen aan meerdere EPB-eenheden na 1 januari 2019 zijn geïnstalleerd in het kader van werkzaamheden hernomen in een aanvraag omschreven in artikel 2.1.1, 13° van de ordonnantie, die vóór 1 januari 2019 is ingediend.

In afwijking van de vorige alinea is de installatie van verwarmingskostenverdelers niet verplicht wanneer de EPB-eenheden zijn uitgerust met vloerverwarming die vóór 1 januari 2019 is geïnstalleerd.

§ 2. Wanneer een netwerk of lus sanitair warm water verdeelt aan verschillende EPB-eenheden, worden één of meerdere individuele thermische energiemeters of één of meerdere volumetrische meters geïnstalleerd om het verbruik van sanitair warm water van elke EPB-eenheid te meten, behalve in de volgende gevallen waarin de installatie van deze meters technisch niet haalbaar en/of niet kosteneffectief is :

1° wanneer de leidingen voor de distributie van sanitair warm water aan meerdere EPB-eenheden vóór 1 januari 2019 zijn geïnstalleerd en volledig zijn ingebouwd en/of zich achter niet-verwijderbare wanden bevinden;

2° wanneer er geen beschikbaar volume groot genoeg is om een individuele meter te installeren op leidingen die sanitair warm water verdelen naar meerdere EPB-eenheden die vóór 1 januari 2019 zijn geïnstalleerd en die sindsdien niet zijn gewijzigd;

3° wanneer de EPB-eenheden op verschillende punten worden gevoed door een sanitair warm water netwerk of -lus dat meerdere EPB-eenheden bedient die vóór 1 januari 2019 is geïnstalleerd en sindsdien niet meer is gewijzigd. ».

§ 2. Artikel 3.1.7 van hetzelfde besluit wordt aangevuld met de paragrafen 4 en 5, luidende:

“§4. De minister kan de gevallen waarin de plaatsing van de in de eerste en tweede paragrafen bedoelde meters technisch niet mogelijk is en/of niet kosteneffectief is, aanvullen en nader omschrijven.

§ 5. De minister kan een methode vaststellen voor de berekening van de verdeling van het energieverbruik dat naar elke EPB-eenheid wordt geleid door watercircuits die warmte verdelen aan meerdere EPB-eenheden die niet zijn uitgerust met individuele meters per EPB-eenheid.».

Art. 12. In artikel 3.2.4 van hetzelfde besluit worden de woorden « ventilatiesysteem gecombineerd met het » ingevoegd tussen de woorden « als het » en het woord « verwarmingssysteem ».

Art. 13. Artikel 3.2.5 van hetzelfde besluit wordt vervangen als volgt:

“§ 1. Als de som van de thermische vermogens van de warmtepompen van het verwarmingssysteem tussen 12 kW en 500 kW ligt, bevat het jaarlijks verslag van de energieboekhouding minstens het volgende:

1° De berekening van het jaarlijks energieverbruik van de warmtepompen;

2° De berekening van het jaarlijkse energieverbruik van de warmtepompen teruggebracht naar de gebruiksoppervlakte of elke andere relevante indicator;

3° De berekening van de jaarlijkse CO₂-uitstoot die toe te schrijven is aan het verwarmingssysteem, met behulp van de emissiecijfers vastgelegd in artikel 6 van het Richtlijnenbesluit;

4° De interpretatie van de elementen hierboven, met name in vergelijking met de resultaten van voorafgaande jaren en eventueel met de resultaten van gelijkaardige EPB-eenheden.

§ 2. Als de som van de thermische vermogens van de warmtepompen van het verwarmingssysteem groter is dan of gelijk is aan 500 kW, moet het jaarlijks verslag van de energieboekhouding minstens het volgende bevatten:

1° De berekening van het maandelijks energieverbruik van de warmtepompen;

2° De berekening van het jaarlijks energieverbruik van de warmtepompen;

3° De berekening van het jaarlijkse energieverbruik van de warmtepompen teruggebracht naar de gebruiksoppervlakte of elke andere relevante indicator;

4° De berekening van de jaarlijkse CO₂-uitstoot die toe te schrijven is aan het verwarmingssysteem, met behulp van de emissiecijfers vastgelegd in artikel 6 van het Richtlijnenbesluit;

5° De berekening van het globaal jaarlijks productierendement van de warmtepompen of een andere indicator van de jaarlijkse prestatie van de warmtepompen in hun geheel;

6° De interpretatie van de elementen hierboven, met name in vergelijking met de resultaten van voorafgaande jaren en eventueel met de resultaten van gelijkaardige EPB-eenheden.”.

Art. 14. In het opschrift van afdeling 4 van hoofdstuk 3 van hetzelfde besluit wordt het woord « verwarmingsketels » vervangen door de woorden « warmtegeneratoren en het indienststellingsverslag ».

Art. 15. In artikel 3.4.1 van hetzelfde besluit waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in eerst lid van paragraaf 1 wordt het woord “verwarmingsketels” vervangen door het woord “warmtegeneratoren”;

2° een paragraaf 2 wordt toegevoegd, luidende:

“§ 2. Een indienststellingsverslag wordt opgesteld wanneer één of meerdere warmtepompen in bedrijf worden gesteld.

De minimuminhoud van dit verslag wordt door de minister vastgesteld. ».

Art. 16. In artikel 3.5.1 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in paragraaf 2 worden de woorden “Alle reeds voor de inwerking-treding van dit besluit in een verwarmingssysteem bestaande niet-thermisch geïsoleerde leidingen en toebehoren” vervangen door de woorden “Alle leidingen en toebehoren, niet bekleed met een materiaal met een dikte van meer dan tien millimeter, die vóór de inwerking-treding van dit besluit in een verwarmingssysteem aanwezig waren”;

2° in paragraaf 2 wordt het woord « verwarmingsketel” vervangen door het woord “warmtegenerator”;

3° paragraaf 4 wordt opgeheven.

Art. 17. In het opschrift van afdeling 6 van hoofdstuk 3 van hetzelfde besluit worden de woorden « , automatisering en controle » ingevoegd tussen het woord “regeling” en de woorden “van de verwarmingssystemen”.

Art. 18. In artikel 3.6.1 van hetzelfde besluit waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het woord « verwarmingsketels” vervangen door het woord “warmtegeneratoren”;

2° paragrafen 2 en 3 worden toegevoegd, luidende:

“§ 2. Op 1 januari 2025 zijn verwarmingssystemen die voldoen aan alle volgende voorwaarden en, in voorkomend geval, met deze verwarmingssystemen gecombineerde ventilatiesystemen uitgerust met een systeem voor gebouwautomatisering en -controle dat voldoet aan de eisen van klasse B van de norm NBN EN 15232-1 :

1° de som van het nominaal vermogen van de verwarmingsketels en het thermisch vermogen van de warmtepompen van dit verwarmingssysteem is groter dan 290 kW;

2° de som van de oppervlakten van de niet-residentiële EPB-eenheid of -eenheden die door dit systeem worden bediend, is groter dan 50 % van de som van de oppervlakten van alle EPB-eenheden die door dit systeem worden bediend.

§ 3. het in de vorige paragraaf bedoelde automatiserings- en regelsysteem voor verwarming staat in verbinding met alle andere in het gebouw aanwezige automatiserings- en regelsystemen.”.

Art. 19. In paragraaf 1 van artikel 3.8.1 van hetzelfde besluit worden de woorden “uitgerust met een warmteafgifte-element aangesloten op het verwarmingssysteem zoals een verwarmingsbatterij” vervangen door de woorden “gecombineerd met een verwarmingssysteem”.

Art. 20. In artikel 3.9.1 van hetzelfde besluit worden de woorden “uitgerust met een op het verwarmingssysteem aangesloten warmteafgifte-element, zoals een verwarmingsbatterij” vervangen door de woorden “gecombineerd met een verwarmingssysteem”.

Art. 21. In artikel 4.1.1 van hetzelfde besluit worden de woorden « of van op afstand » vervangen door de woorden « en van op afstand ».

Art. 22. In artikel 4.1.7 van hetzelfde besluit worden de woorden « het ventilatiesysteem gecombineerd met » ingevoegd tussen het woord « als » en de woorden « een klimaatregelingssysteem” en worden de woorden “luchtaanzuig- en luchtafzuiggroepen” vervangen door de woorden “luchtpulsie- en luchtextractiegroepen”

Art. 23. In hetzelfde besluit wordt artikel 4.1.8 vervangen als volgt :

“Art. 4.1.8. § 1. Wanneer een circuit ijswater verdeelt aan verschillende EPB-eenheden, worden één of meerdere individuele thermische koelenergiemeters geïnstalleerd om het verbruik van koelenergie van elke EPB-eenheid te meten, behalve in de volgende gevallen waarin de installatie van deze meters technisch niet haalbaar en/of niet kosteneffectief is :

1° wanneer de circuits die ijswater verdelen aan meerdere EPB-eenheden vóór 1 januari 2019 zijn geïnstalleerd en sindsdien niet zijn gewijzigd;

2° wanneer de circuits die ijswater verdelen aan meerdere EPB-eenheden na 1 januari 2019 zijn geïnstalleerd in het kader van werkzaamheden hernomen in een aanvraag omschreven in artikel 2.1.1., 13° van de ordonnantie, die vóór 1 januari 2019 is ingediend.

§ 2. De minister kan de gevallen waarin de plaatsing van de in de eerste paragraaf bedoelde meters technisch niet mogelijk is en/of niet kosteneffectief is, aanvullen en nader omschrijven.

§ 3. De minister kan een methode vaststellen voor de berekening van de verdeling van het energieverbruik dat naar elke EPB-eenheid wordt geleid door circuits die ijswater verdelen aan meerdere EPB-eenheden die niet zijn uitgerust met individuele meters per EPB-eenheid.”.

Art. 24. Het opschrift van afdeling 4 van hoofdstuk 4 wordt aangevuld met de woorden « en het indienststellingsverslag”.

Art. 25. Artikel 4.4.1 van hetzelfde besluit waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen wordt aangevuld met een paragraaf 2, luidende: “§2. Een indienststellingsverslag wordt opgesteld wanneer één of meerde koelinstallaties in bedrijf worden gesteld.

De minimuminhoud van dit verslag wordt door de minister vastgesteld.”

Art. 26. In artikel 4.5.1 van hetzelfde besluit wordt paragraaf 4 opgeheven.

Art. 27. In paragraaf 1 van artikel 4.7.1 van hetzelfde besluit worden de woorden “uitgerust met een koudeafgifte-element aangesloten op het klimaatregelingssysteem zoals een ijswaterbatterij” vervangen door de woorden “gecombineerd met een klimaatregelingssysteem”.

Art. 28. In hoofdstuk 4 van hetzelfde besluit wordt een afdeling 8 ingevoegd, luidende: “Afdeling 8 - Regeling, automatisering en controle van de klimaatregelingssystemen ».

Art. 29. In afdeling 8, ingevoegd bij artikel 28, wordt een artikel 4.8.1 ingevoegd, luidende:

« Art. 4.8.1. § 1. Op 1 januari 2025 zijn klimaatregelingssystemen die voldoen aan alle volgende voorwaarden en, in voorkomend geval, met deze klimaatregelingssystemen gecombineerde ventilatiesystemen uitgerust met een systeem voor gebouwautomatisering en -controle dat voldoet aan de eisen van klasse B van de norm NBN EN 15232-1 :

1° het effectief nominaal vermogen van het klimaatregelingssysteem is groter dan 290 kW;

2° de som van de oppervlakten van de niet-residentiële EPB-eenheid of -eenheden die door dit systeem worden bediend, is groter dan 50 % van de som van de oppervlakten van alle EPB-eenheden die door dit systeem worden bediend.

§ 2. het in de vorige paragraaf bedoelde automatiserings- en regelsysteem voor klimaatregeling staat in verbinding met alle andere in het gebouw aanwezige automatiserings- en regelsystemen.”.

Art. 30. In bijlage 2 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in vijfde punt van punt 2, wordt eerst streepje aangevuld met het woord “warmtepompen” en het vijfde streepje wordt aangevuld met de woorden “en voor warmtepompen het thermisch vermogen”;

2° in punt 7 van punt 2 worden de woorden tussen haakjes opgeheven;

3° Punt 8.1 van punt 2 wordt aangevuld met het woord “warmtepompen”.

Art. 31. In hetzelfde besluit wordt de bijlage 3 vervangen door de bijlage 1 gevoegd bij dit besluit.

Art. 32. In hetzelfde besluit wordt de bijlage 4 vervangen door de bijlage 2 gevoegd bij dit besluit.

Art. 33. In hetzelfde besluit wordt de bijlage 5 vervangen door de bijlage 3 gevoegd bij dit besluit.

HOOFDSTUK 3. — Wijziging van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 juni 2018 betreffende de controle en het onderhoud van verwarmings- en klimaatregelingsystemen en betreffende de erkenning van de personen die deze handelingen uitvoeren;

Art. 34. Artikel 1.1.2, 4° van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 juni 2018 betreffende de controle en het onderhoud van verwarmings- en klimaatregelingsystemen en betreffende de erkenning van de personen die deze handelingen uitvoeren wordt aangevuld met de woorden “, evenals de EPB-oplevering en EPB-diagnose van verwarmingssystemen waarvan de warmtegeneratoren alleen warmtepompen omvatten”.

Art. 35. In artikel 2.1.1 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in eerst lid worden de woorden “van een verwarmingsketel, ongeacht of deze al dan niet nieuw is” vervangen door de woorden “, in een verwarmingssysteem, van een verwarmingsketel, ongeacht of deze al dan niet nieuw is en/of een warmtepomp, ongeacht of deze al dan niet nieuw is”;

2° eerst lid wordt aangevuld met de woorden “of deze warmtepomp”;

3° een lid wordt ingevoegd tussen eerst lid en tweede lid, luidende : “De EPB-oplevering van het verwarmingssysteem kan worden uitgevoerd door een EPB-klimaatregelingsadviseur indien de warmtegeneratoren van dit verwarmingssysteem alleen warmtepompen omvatten.”.

Art. 36. In artikel 2.1.2 van hetzelfde besluit worden de woorden “, met uitzondering van de eis omschreven in artikel 3.2.5 van het voormelde besluit met betrekking tot het bijhouden van een energieboekhouding van EPB-eenheden die bediend worden door een collectief verwarmingswatercircuit” opgeheven.

Art. 37. In artikel 2.1.3 van hetzelfde besluit worden de woorden “, het naleven van bepaalde exploitatievoorwaarden” ingevoegd tussen de woorden “ van het verwarmingssysteem” en de woorden “ en, voor verwarmingsketels”.

Art. 38. In artikel 2.1.4 van hetzelfde besluit worden de woorden “of de EPB-klimaatregelingsadviseur” ingevoegd tussen de woorden “de EPB-verwarmingsadviseur” en de woorden “het EPB-opleveringsattest”.

Art. 39. In artikel 2.1.5 van hetzelfde besluit worden de woorden “of de EPB-klimaatregelingsadviseur” ingevoegd tussen de woorden “EPB-verwarmingsadviseur” en de woorden “in het EPB-opleveringsattest dat”.

Art. 40. In het opschrift van afdeling 4 van hoofdstuk 2 van hetzelfde besluit worden de woorden “van type 2” opgeheven.

Art. 41. In artikel 2.4.1 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in paragraaf 1 worden de woorden “ van type 2” vervangen door de woorden “en ventilatiesystemen die gecombineerd zijn aan deze systemen”;

2° een nieuwe paragraaf 4 wordt toegevoegd, luidend als volgt: “§4. De in paragraaf 2 bedoelde persoon actualiseert zijn kennis met behulp van de door Leefmilieu Brussel ter beschikking gestelde leermiddelen betreffende het minimaal onderhoudsprogramma en

door het bijwonen van bijscholingscursussen die worden georganiseerd overeenkomstig de door de Minister vastgestelde modaliteiten.”.

Art. 42. In het opschrift van afdeling 5 van paragraaf 2 van hetzelfde besluit worden de woorden “van type 2” opgeheven.

Art. 43. §1. In artikel 2.5.1, §1 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “van een verwarmingssysteem van type 2 is een controle van het verwarmingssysteem” worden vervangen door de woorden “van een verwarmingssysteem is een controle van het verwarmingssysteem van type 2”;

2° de woorden “of door een EPB-klimaatregelingsadviseur als de warmtegeneratoren van het verwarmingssysteem alleen warmtepompen omvatten” worden ingevoegd tussen de woorden “door een EPB-verwarmingsadviseur van type 2” en de woorden “binnen de vijf jaar”.

§ 2. Artikel 2.5.1, § 2 van hetzelfde besluit wordt aangevuld met een punt 4°, luidende: “4° expliciet wordt geregeld door een energieprestatie criterium dat wordt vermeld in een energieprestatiecontract.”.

§ 3. Artikel 2.5.1, § 2 van hetzelfde besluit wordt aangevuld met een paragraaf 3, luidende:

“§ 3. Voor de toepassing van het vierde punt van de vorige paragraaf is een “energieprestatiecontract”, een contractuele overeenkomst tussen de begunstigde en de aanbieder van een maatregel ter verbetering van de energie-efficiëntie, die tijdens de gehele looptijd van het contract wordt gecontroleerd en gemonitord, waarbij de investeringen (werken, leveringen of diensten) in die maatregel worden vergoed op basis van een contractueel vastgelegd niveau van verbetering van de energie-efficiëntie of een ander overeengekomen prestatie criterium, zoals financiële besparingen;

In dit contract staat uitdrukkelijk vermeld:

1. het (de) gebouw(en) en het (de) technische systeem (systemen) waarop de opdracht betrekking heeft;

2° de contactgegevens van de begunstigde en van de leverancier van werken, leveringen of diensten;

3° de begin- en einddatum van de overeenkomst;

4° de inhoud van het actieprogramma dat tijdens het contract wordt uitgevoerd;

5° de gekwantificeerde doelstelling voor de verbetering van de energieprestatie die moet worden bereikt;

6° de methode voor het meten van de verbetering van de energieprestatie van het gebouw of de gebouwen waarop de overeenkomst betrekking heeft;

7° de berekeningswijze van de vergoeding van de leverancier en de boetes op basis van het resultaat van de verbetering van de energieprestatie van het gebouw of de gebouwen waarop de overeenkomst betrekking heeft. ».

Art. 44. In artikel 2.5.2 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in eerst lid worden de woorden “EPB-diagnose van een verwarmingssysteem van type 2” vervangen door de woorden “in artikel 2.5.1 §1 omschreven EPB-diagnose”;

2° in eerst lid, 1° worden de woorden “afdeling 1, afdeling 2 uitgezonderd artikel 3.2.5, afdeling 3, afdeling 8 en afdeling 9 van hoofdstuk” vervangen door de woorden “het hoofdstuk”.

Art. 45. In artikel 2.5.3 van hetzelfde besluit worden de woorden “of de EPB-klimaatregelingsadviseur” ingevoegd tussen de woorden “de EPB-verwarmingsadviseur” en de woorden “een EPB-diagnoseverslag”.

Art. 46. In paragrafen 1 en 2 van artikel 2.5.4 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “van een verwarmingssysteem van type 2” worden vervangen door de woorden “van een verwarmingssysteem”;

2° de woorden “of de EPB-klimaatregelingsadviseur” worden ingevoegd tussen de woorden “de EPB-verwarmingsadviseur van type 2” en de woorden “in het EPB-diagnoseverslag”.

Art. 47. In artikel 3.2.1 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 worden de woorden “en de ventilatiesystemen die gecombineerd zijn met deze systemen” ingevoegd tussen de woorden “klimaatregelingsystemen” en de woorden “gebeurt in”;

2° in de franse versie van paragraaf 3 worden de woorden « du système de chauffage » vervangen door de woorden « du système de climatisation »;

3° een paragraaf 4 wordt toegevoegd, luidende: “§4. De in paragraaf 2 bedoelde persoon actualiseert zijn kennis met behulp van de door Leefmilieu Brussel ter beschikking gestelde leermiddelen betreffende het minimaal onderhoudsprogramma en door het bijwonen van bijscholingscursussen die worden georganiseerd overeenkomstig de door de Minister vastgestelde modaliteiten.”.

Art. 48. Artikel 4.1.1, 2° van hetzelfde besluit wordt aangevuld als volgt: “behalve in het geval van de EPB-periodieke controle van verwarmingsketels en waterverwarmingstoestellen op gas en toegankelijke delen van het verwarmingssysteem wanneer er een schriftelijke huurovereenkomst is gesloten tussen de eigenaar en de huurder, overeenkomstig de in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geldende reglementering inzake huurcontracten, en de huurovereenkomst vermeldt niet uitdrukkelijk de verplichting van de verhuurder om de EPB-periodieke controle te laten uitvoeren: In dat geval is de huurder verantwoordelijk voor de uitvoering van de EPB-periodieke controle, onverminderd de verplichting van de eigenaar om de andere in dit besluit vastgestelde verplichtingen na te komen”.

Art. 49. In artikel 4.2.1, 16° van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “modelformulieren en” worden opgeheven;

2° de woorden “voor de uitvoering van zijn opdrachten” worden vervangen door de woorden “om zijn verplichtingen voorzien in dit hoofdstuk uit te voeren”;

3° de woorden “aan Leefmilieu Brussel via een naar behoren gemotiveerd schrijven vragen tijdelijk een ander formulier te mogen gebruiken dat de minimale inhoud die dit besluit eist, respecteert” worden vervangen door de woorden “met de schriftelijke toestemming van Leefmilieu Brussel, een andere tool gebruiken om de attesten op te stellen waarvan de inhoud voldoet aan de minimumeisen van dit besluit”.

Art. 50. In artikel 4.2.3, 1°, tweede lid van hetzelfde besluit worden de woorden “, evenals de EPB-oplevering en EPB-diagnose van verwarmingssystemen met één of meerdere warmtepompen” ingevoegd tussen de woorden “en de EPB-diagnose van verwarmingssystemen van type 2” en de woorden “op objectieve en onpartijdige wijze”.

Art. 51. In artikel 4.2.4, 1° van hetzelfde besluit worden de woorden “evenals de EPB-oplevering en EPB-diagnose van verwarmingssystemen waarvan de warmtegeneratoren alleen warmtepompen omvatten” ingevoegd tussen het woord “klimaatregelingssystemen” en de woorden “op objectieve en onpartijdige wijze”.

Art. 52. In artikel 5.1.4 van hetzelfde besluit worden de woorden “, voor de initiële opleidingen” ingevoegd tussen de woorden “dit besluit en” en de woorden “als het attest”.

Art. 53. In artikel 6.1.3 van hetzelfde besluit worden de paragrafen 2 en 3 opgeheven.

Art. 54. In hetzelfde besluit wordt de bijlage 2 vervangen door de bijlage 4 gevoegd bij dit besluit.

Art. 55. In bijlage 4 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het opschrift van C.1.1, 3° wordt aangevuld door de woorden « en de systemen die minstens één warmtepomp omvatten »;

2° het eerste streepje van C.1.1, 3° wordt aangevuld door de woorden « en de verwarmingssystemen die minstens één warmtepomp omvatten »;

3° in tweede streepje van C.1.1, 3°, worden de woorden « en de systemen die minstens één warmtepomp omvatten » ingevoegd tussen de woorden “type 2” en de woorden “zoals bedoeld in hoofdstuk 3”;

4° in C.1.2, 2° worden de woorden « en de systemen die minstens één warmtepomp omvatten » toegevoegd na de woorden « van type 2 »;

5° Het C.1.2 wordt aangevuld door een punt 4 luidende : « 4. Koelcyclus en werking van de warmtepompen »;

6° in het opschrift van C.2.1, 3°, worden de woorden « en van systemen die warmtepompen omvatten » toegevoegd na de woorden « van type 2 »;

7° in de 3de streepje van C.2.1, 3°, worden de woorden « en op systemen die warmtepompen omvatten » ingevoegd tussen de woorden « van type 2 » en de woorden “zoals bedoeld in hoofdstuk 3”;

8° in C.2.2, wordt een punt 4 ingevoegd, luidende : « 4. Koelcyclus en werking van de warmtepompen »;

9° in D.1.1 wordt een punt 6 ingevoegd, luidend : « 6. Theoretisch aspect van de EPB- diagnose van verwarmingssystemen waarvan de warmtegeneratoren warmtepompen zijn ».

Art. 56. Het punt 3.5.2 van bijlage 6 van hetzelfde besluit wordt vervangen als volgt : « Voor de opleiding EPB-klimaatregelingsadviseur en EPB-verwarmingsadviseur type 2 :

Een beschrijving en de voornaamste kenmerken van de koelinstallaties/warmtepompen (effectief nominaal vermogen/thermisch vermogen, soort compressor, watercondensor, luchtcondensor) en van de ventilatiegroep(en) die tijdens de opleidingen zullen worden gebruikt.

De kenmerken van de meettoestellen die tijdens de opleidingen zullen worden gebruikt, met name de thermometer, de anemometer, de geleidbaarheidsmeter de totale hardheidstest en het (de) toestel(len) voor elektrische metingen. ».

HOOFDSTUK 4. — *Wijzigingsbepalingen*

Art. 57. In het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 juni 2008 tot vaststelling van de inhoud van het EPB-voorstel en van de haalbaarheidsstudie worden artikel 4, paragraaf 2 en bijlage 4 opgeheven.

Art. 58. §1. In punt 15 van artikel 6 van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 februari 2011 betreffende de erkenning van de certificateurs voor het opstellen van een EPB-certificaat of een EPB-certificaat Openbaar gebouw worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “of EPB-certificaat voor openbare gebouwen” en de woorden “of EPB-certificaten voor openbare gebouwen” worden respectievelijk ingevoegd na de woorden “EPB-certificaat” en “EPB-certificaten”;

2° de woorden “waarvan vóór de vervaldatum van het certificaat kennis is gegeven” worden ingevoegd vóór de woorden “verbetert hij”;

3° de woorden “of indien Leefmilieu Brussel daartoe beslist op het ogenblik van de intrekking gezien het bestaan van een ander geldig EPB-certificaat of EPB-certificaat voor openbare gebouwen voor de betrokken(e) EPB-eenheid(heden) reeds is opgesteld door een andere certificateur” worden toegevoegd.

§ 2. In punt 16° van artikel 6 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “of EPB-certificaat voor openbare gebouwen” en de woorden “of EPB-certificaten voor openbare gebouwen” worden respectievelijk ingevoegd na de woorden “EPB-certificaat” en “EPB-certificaten”;

2° de woorden “waarvan vóór de vervaldatum van het certificaat kennis is gegeven” worden ingevoegd vóór de woorden “overhandigt hij”.

Art. 59. § 1. In artikel 5 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 februari 2011 betreffende het door een certificateur opgestelde EPB-certificaat voor de tertiaire eenheden wordt paragraaf 4 opgeheven.

§ 2. In artikel 6 van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 februari 2011 betreffende het door een certificateur opgestelde EPB-certificaat voor EPB-wooneenheden wordt paragraaf 4 opgeheven.

HOOFDSTUK 5. — *Eindbepalingen*

Art. 60. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2022, met uitzondering van artikelen 57 en 59 die uitwerking met ingang van 21 januari 2021 hebben.

Art. 61. De Minister aan wie de bevoegdheid voor Energie toegewezen is, wordt belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 30 september 2021.

Voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering:

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

R. VERVOORT

De Minister van Klimaattransitie, Leefmilieu, Energie
en Participatieve Democratie,

A. MARON